

Crna Gora

DECENIJA
OBNOVE
NEZAVISNOSTI
HILJADU GODINA
DRŽAVNOSTI
2016

Da je vječna Crna Gora

KOMISIJA ZA KONTROLU DRŽAVNE POMOĆI

Broj: 01-

Podgorica, 12.decembar 2016. godine

Na osnovu člana 10 stav 1, tačka 1 i člana 19 stav 3 Zakona o kontroli državne pomoći ("Službeni list CG", br. 74/09 i 57/11) i člana 196 ZUP-a ("Službeni list RCG", br. 60/03 i 32/11) Komisija za kontrolu državne pomoći, na sjednici održanoj 12. decembra 2016. godine, donijela je

R J E Š E N J E

Prijavljena državna pomoć po Godišnjem planu rada Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D. za 2017. godinu ocijenjena je kao usklađena sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

U skladu sa članom 1 stav 2 Zakona o kontroli državne pomoći, Komisija se nije izjasnila na dio Plana koji se odnosi na podsticaje razvoja poljoprivrede.

OBRAZLOŽENJE

Investiciono-razvojni fond CG AD (u daljem tekstu: IRF) dopisom br. 02-01001-7160/1 od 2. decembra 2016. godine, podnio je zahtjev za ocjenu usklađenosti svog Godišnjeg plana rada za poslovnu 2017. godinu sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

OPIS ZAHTJEVA

Glavni zadatak IRF-a za 2017. godinu jeste realizacija kreditnih linija koje će biti usmjerena na:

- Razvoj preduzetništva - kroz podršku posebnim ciljnim grupama (mladi, početnici, žene, visokoškolci, tehnološki viškovi, individualni poljoprivredni proizvođači, inovativno preduzetništvo, ICT biznis, klasterka proizvodnja, osobe sa invaliditetom i slično);
- Podrška postojećim mikro, malim i srednjim preduzećima, kroz podsticaj njihovog daljeg rasta i razvoja, sa posebnom pažnjom na prioritetne sektore crnogorske ekonomije (turizam i ugostiteljstvo, poljoprivreda i proizvodnja hrane, proizvodnja, usluge, ICT i slično);
- Podršku preduzećima, kroz održavanje i/ili poboljšanja likvidnosti (kratkoročna kreditna sredstva, refinansiranje postojećih kreditnih sredstava, faktoring finansiranje, trajna obrtna sredstva i slično);
- Podsticaj konkurentnosti crnogorskih proizvoda/usluga na drugim tržištima (kreditna sredstva prevashodno namijenjena pripremi proizvodnje/usluga za nastup na drugim tržištima);
- Podrška realizaciji green field investicija;
- Podršku infrastrukturnim projektima, projektima od ekološkog, lokalnog i državnog značaja i projektima iz oblasti energetike i energetske efikasnosti.

U cilju otvaranja novih radnih mjesta, IRF će u 2017. godini, biti usmjeren i na kreiranje novih i inoviranje postojećih finansijskih instrumenata u skladu sa potrebama potencijalnih ali i postojećih preduzetnika i mikro i malih i srednjih preduzeća (u daljem tekstu: MMSP), ujedno šireći opseg ciljnih grupa kojima su namijenjene (mladi, početnici, postojeća preduzeća, inovativna MMSP, u ICT sektoru, socijalno preduzetništvo i slično), usmjeravajući se kako na investicije tako i na likvidnost preduzeća i podržavajući ravnomjerniji regionalni razvoj.

IRF je za 2017. godinu instrumente podijelio u tri grupe, i to:

- Kratkoročne kredite;
- Srednjoročne kredite;
- Dugoročne kredite.

Kratkoročni krediti su krediti čija je ročnost do godinu dana, i kojima se finansiraju tekuća aktivnost i likvidnost preduzeća. Ovi krediti mogu biti namijenjeni i za

otkup potraživanja (tzv. faktoring finansiranje), za pripremu turističke ili poljoprivredne sezone, kao i za sve one potrebe kojima se doprinosi premošćavanje tekuće nelikvidnosti.

Srednjoročni krediti su krediti čija je ročnost od jedne do pet godina, i koji su namijenjeni projektima koji se mogu realizovati u navedenom periodu; trajna obrtna sredstva, i sl. Ovi krediti mogu biti namijenjeni posebnim ciljnim grupama ili onima koji namjeravaju, sa nešto dužim rokom od jedne godine, iskoristiti kreditna sredstva za projekte koji su namijenjeni za dalji rast i razvoj preduzeća.

Dugoročni krediti su krediti čija je ročnost preko pet godina, i kojima se često finansiraju veće investicije i razvojni projekti. Ovi krediti mogu biti namijenjeni za ulaganja u investicione projekte i projekte od strateškog značaja za privredu.

Namjena kredita usklađena je prema potrebama cmogorskih preduzeća i ciljevima za 2017. godinu:

- **Start up krediti (kreditni za početnike)** - Namjena ovih kredita jeste povećanje zaposlenosti (posebno mlađe populacije, žena, tehnoloških viškova, individualnih poljoprivrednih proizvođača i sl.) kroz finansiranje početnika u biznisu. Na ovaj način će se pružiti podrška ovoj ciljnoj grupi po posebno definisanim uslovima kako bi bili u prilici da obezbijede sopstveno zaposlenje. Uslov za dobijanje kreditnih sredstava je da lice obezbijedi najmanje 25% sopstvenog učešća u ukupnoj investiciji. Za određene kategorije iz ove ciljne grupe kao što su visokoškolci koji se nalaze na Zavodu za zapošljavanje, žene, tehnološki viškovi biće obezbijedena i beskamatna kreditna linija.
- **Investicioni krediti** - Pored dužih rokova otplate, ove kredite karakterišu i značajniji iznosi radi ulaganja u investicije većeg obima. Investicionim kreditima se obično finansiraju prioritetni projekti iz oblasti prerađivačke industrije (veći nivo finalne proizvodnje), turizma i ugostiteljstva, proizvodnje hrane, ostalih vidova proizvodnje, usluga i sl.
- **Kreditni za likvidnost** - Namjena kredita za likvidnost je nabavka obrtnog kapitala i prevazilaženje kratkoročnih ili sezonskih problema u likvidnosti preduzeća. U okviru kredita za likvidnost, preduzeće se može služiti i faktoring finansiranjem, tj. otkupom trenutnih potraživanja. Kroz ove kredite, preduzećima se pruža mogućnost da refinansiraju tekuća kreditna zaduženja, finansiraju trajna obrtna sredstva i ulože u pripremu poljoprivredne ili turističke sezone.
- **Kreditni za klastere** - Jačanjem preduzetništva i podizanjem njegove konkurentnosti kroz udruživanje u klastere namjera je da se poveća zaposlenost, supstituiše uvoz, podstiče domaća proizvodnja i izvoz, unaprijedi poslovni ambijent i doprinese ravnomjernijem regionalnom razvoju. Stvaranje novih proizvodno/uslužnih kapaciteta, tj. organizovanje proizvođača da sarađuju u klasterima i udruženjima, može doprinijeti povećanju kvaliteta proizvoda, lakši izlazak na inostrana tržišta i ispitivanje tržišta na kojima domaći proizvođači

mogu postati vodeći igrači i ostvarivati profit. Takav način rada će im omogućiti veću informisanost, podjelu troškova nabavke, proizvodnje, marketinga i plasiranja proizvoda kroz saradnju sa ostalim članovima.

- **Kreditni za podsticaj konkurentnosti crnogorskih proizvoda/usluga na drugim tržištima** - namjena ovih kredita je podrška u pripremi proizvodnje/usluga za nastup na drugim tržištima
- **Kreditni za grinfild investicije** – namjena ovih kredita je da privuku što veći broj inostranih investitora ali i domaćih preduzetnika, kao i preduzetnika iz naše dijaspore, ova kreditna linija će pod krajnje povoljnim uslovima omogućiti bolje korišćenje postojećih resursa. U okviru ove kreditne linije realizovaće se i podrška braon investicijama.
- **Kreditni za infrastrukturne projekte/projekte vodosnabdijevanja, projekte zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije** – Namjena kredita je za ulaganje u projekte putne infrastrukture, vodosnabdijevanja i ostale manje infrastrukturne projekte kojima se valorizuju ekonomski potencijali (biznis zone, zone primarne proizvodnje i sl.), kao i ulaganje u zemljište, građevinske objekte i uređaje.

Kreditna podrška sektoru MMSP-a i preduzetnicima, koju IRF realizuje, sprovodi se na dva načina: (a) posredstvom i uz garancije poslovnih banaka i (b) direktnim kreditnim aranžmanima.

Kreditna podrška sektoru MMSP i preduzetnicima posredstvom i uz učešće poslovnih banaka realizuje se na osnovu potpisanog Protokola o poslovnoj saradnji sa svim bankama u Crnoj Gori koje su iskazale svoj interes i spremnost da učestvuju u ovim aktivnostima. Osnovna razlika između pomenuta dva aranžmana je u tome što za klijente koji svoje kreditne aranžmane realizuju posredstvom i uz garanciju poslovnih banaka, banka snosi kompletan kreditni rizik, sama definiše instrumente obezbjeđenja sa krajnjim korisnicima, ali se pridržava uslova kreditiranja definisanih kreditnom politikom IRF-a.

U 2017. godini IRF će ponuditi bankama vrstu zajedničkog kreditnog aranžmana u kojem će svaka strana (i IRF i Banka) plasirati sopstvena sredstva i snositi rizik za svoj dio plasmana ili zajednički dijeliti rizik investicije.

Kreditni uslovi po kojima će se realizovati instrumenti IRF-a za 2017. godinu, ka krajnjem korisniku, su sljedeći:

- Maksimalan iznos kredita do 5 mil €
- Rok otplate kredita do 12 godina (uključujući mogućnost korišćenja grejs perioda);
- Grejs period do 4 godine;
- Kamatna stopa do 5% na godišnjem nivou uz proporcionalan sistem obračuna kamata;

- Naknada do 1% od iznosa odobrenog kredita.

Kreditni uslovi za infarstrukturne projekte, projekte zaštite životne sredine i obnovljivih izvora energije, su sljedeći:

- Maksimalan iznos kredita do 5 mil €
- Rok otplate kredita do 15 godina (uključujući mogućnost korišćenja grejs perioda);
- Grejs period do 5 godina;
- Kamatna stopa do 5% na godišnjem nivou uz proporcionalan sistem obračuna kamata;
- Naknada do 1% od iznosa odobrenog kredita.

Kratkoročni krediti- faktoring finansiranje:

- Maksimalan iznos do 5 mil EUR;
- Rok povraćaja do 12 mjeseci;
- Kamatna stopa do 4,5%.

Uslovi po kojima će se realizovati instrumenti u 2017. godini će biti preciznije definisani u okviru pojedinačnih kreditnih linija IRF –a za 2017. godinu.

IRF će u 2017. godini definisati posebne uslove za one subjekte koji projekte realizuju u opštinama sjevernog regiona i u manje razvijenim opštinama (Cetinje, Nikšić i Ulcinj). Pored posebno definisanih uslova za manje razvijene i opštine Sjevernog regiona, IRF će definisati i stimulacije za ove opštine, ali i za one subjekte koji realizacijom projekta zaposle 5 ili više novih lica bez obzira na regionalnu pripadnost projekta, kao i za one koji kao sredstvo obezbjeđenja ponude bankarsku garanciju. Stimulacija će se ogledati u smanjenju kamatne stope u odnosu na utvrđene kamatne stope. Dodatno, stimulacije će se odnositi i na projekte koji budu finansirani po uslovima koji su definisani za klastersku proizvodnju i prioritetne projekte.

Saradnju sa IRF-om mogu imati samo poreski obveznici koji svoje poreske obaveze redovno izmiruju, te na taj način unapređuju poslovno i investiciono okruženje u Crnoj Gori. Shodno tome, IRF će i u 2017. godini posvetiti posebnu pažnju kreiranju stimulativnih uslova za preduzeća koja redovno izmiruju svoje poreske obaveze. Spisak poreskih obveznika koji uredno izmiruju poreske obaveze objavljuje Poreska uprava Crne Gore u saradnji sa Ministarstvom finansija, pa će takozvana “Bijela lista” biti mjerodavna prilikom formiranja stimulacija za ovu grupu preduzeća.

Sljedeće djelatnosti neće biti predmet podrške ni u 2017. godini:

- Građevinarstvo u cilju prodaje stambenih jedinica;
- Učešće u projektima kojima se krše međunarodno priznata prava radnika, uključujući bezbjednost na radu, pravila i procedure u Crnoj Gori;
- Bilo koja aktivnost koja se smatra nezakonitom ili štetnom po okolinu i opasnom za ljudsko zdravlje (npr. igre na sreću) ;
- Bankarstvo i osiguranje;

- Trgovina valutama i hartijama od vrijednosti;
- Nemoralne i nelegalne aktivnosti.

Pored usklađenosti sa definisanim uslovima i ispunjavanja svih potrebnih preduslova za finansijsku podršku, ukoliko se bude vršio izbor između dva projekta zbog nemogućnosti finansiranja oba, prednost će imati onaj koji po narednim kriterijumima ima više bodova:

Kriterijumi

<i>Zaposlenost (1 bod po novozaposlenom) – maksimalno 10</i>	
Regionalna komponenta	Broj bodova
<i>jug</i>	<i>1</i>
<i>centralni dio</i>	<i>3</i>
<i>sjever</i>	<i>5</i>
Vrsta djelatnosti	Broj bodova
<i>Proizvodnja</i>	<i>10</i>
<i>Poljoprivreda</i>	<i>9</i>
<i>Proizvodnja hrane</i>	<i>8</i>
<i>Turizam i ugostiteljstvo</i>	<i>5</i>
<i>Usluge</i>	<i>4</i>
<i>Trgovina</i>	<i>1</i>
Žene i mladi u biznisu	Broj bodova
<i>Žena/mlađa populacija vlasnik i pokretač biznisa</i>	<i>10</i>
<i>Većina (51%) zaposlenih žene/mlađa populacija</i>	<i>6</i>
<i>Žena/mlađa populacija upravlja biznisom</i>	<i>3</i>
Posebne kategorije	Broj bodova
<i>RAE populacija</i>	<i>10</i>
<i>Invalidi</i>	<i>10</i>
<i>Preduzeća članovi Inkubatora</i>	<i>10</i>

Valorizacija skijališta "Savin kuk"

U toku budžetske 2017.godine, planira se unapređenje i razvoj skijališta Savin kuk u skladu sa Prostornim planom posebne namjene za Durmitorsko područje, na način što će se realizovati predloženi projekti planirani kapitalnim budžetom za 2016. godinu, kao i projekti koji budu usvojeni kapitalnim budžetom za 2017. godinu, a sve u cilju valjanje valorizacije i razvoja skijališta Savin kuk.

SUFINANSIRANJE PROJEKATA – DOMAĆA SARADNJA

IRF planira nastavak saradnje u 2017. godini sa, između ostalih, Ministarstvom održivog razvoja i turizma i Ministarstvom ekonomije.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Polazeći od činjenice da je za naredne četiri godine planirana izgradnja smještajnih turističkih kapaciteta od oko 32.000 kreveta, očekivano je i povećanje investicija u tom sektoru. U tom pravcu, kreiraju se posebne kreditne linije koje će biti usmjerene na razvoj turizma u Crnoj Gori, i to kroz:

- a) izgradnju novih i adaptaciju postojećih hotela
- b) podršku razvoju turističke infrastrukture
- c) ponudu razvoja kompletne turističke ponude – vanpansionska ponuda
- d) izgradnju i adaptaciju ugostiteljskih objekata
- e) pretvaranje građevinskih objekata u turističke kapacitete.

Ministarstvo ekonomije

Takođe, u namjeri da ostvari postavljene ciljeve, IRF će i u 2017. godini nastaviti saradnju sa Ministarstvom ekonomije u cilju podsticanja konkurentnosti mikro, malih i srednjih preduzeća kroz razvoj klusterske proizvodnje. U saradnji sa Ministarstvom ekonomije, IRF će realizovati i Program za razvoj preduzeća i inovacije Zapadnog Balkana (Western Balkan Enterprise Development and Innovation Facility WBEIDF), kao i saradnju na drugim projektima iz oblasti energetike i energetske efikasnosti.

Realizacija navedenih projekata, u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći, moguća je jedino uz poštovanja principa kumulacije, odnosno pokriće istih opravdanih troškova iz svih izvora do maksimalno dozvoljenog intenziteta državne pomoći.

TRAJANJE IZVORI FINANSIRANJA

Program će se realizovati tokom 2017. godine.

PRAVNA PODLOGA

Pravni osnovi za realizaciju ovog projekta su:

- Zakon o Investiciono razvojnom fondu Crne Gore („Sl. list CG“, br. 88/09 i 40/10);
- Srednjoročni program rada IRF-a;
- Godišnji plan rada IRF-a za 2017.godinu.

OBLIK POMOĆI

Pomoć se dodjeljuje u obliku **kredita i subvencije kamatnih stopa**.

KORISNICI

Korisnici na osnovu Plana Investiciono-razvojnog fonda za 2017. godinu su preduzetnici, mikro, mala i srednja preduzeća.

OPRAVDANI TROŠKOVI

Opravidani troškovi su troškovi novih ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, i otvaranje novih radnih mjesta u vezi sa tim ulaganjima, a učešće korisnika u investiciji je do 50% ukupne predračunske vrijednosti.

VISINA DRŽAVNE POMOĆI

Ukupna sredstva opredijeljena za ovaj Plan u 2017. godini iznose 120.000.000,00 eura za kredite.

Maksimalan iznos pomoći koji preduzeće može dobiti je u visini do 60% opravdanih troškova za srednja i 70% za mala privredna društva, mikro privredna društva i preduzetnike, i u skladu je sa Uredbom o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći („Sl. list CG“, br. 27/10, 34/11 i 16/14) i Pravilnikom o listi pravila državne pomoći („Službeni list Crne Gore“, br. 35/14, 02/15, 38/15, 20/16) (u daljem tekstu: Pravilnik), Prilog 7a.

Krediti namijenjeni za likvidnost preduzeća u skladu sa Pravilnikom, Prilogom 7 - Uredba Komisije (EU), br.1470/2013 od 18. decembra 2013. godine o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći).

POSTOJANJE POMOĆI

Komisija za kontrolu državne pomoći je ustanovila da su sredstva za finansiranje ovog Plana javna sredstva obzirom da je IRF-a 100% u vlasništvu države Crne Gore. Preduzeća koja budu korisnici sredstava iz Godišnjeg plana rada dobiće prednost koju inače ne bi dobili na tržištu, što će ih dovesti u povoljniji položaj u odnosu na konkurente koji se bave istom ili sličnom djelatnošću. U vezi sa navedenim, Komisija za kontrolu državne pomoći konstatovala je da je Godišnji plan rada IRF-a predstavlja državnu pomoć, u smislu Zakona o kontroli državne pomoći.

KUMULACIJA

Državna pomoć po ovom programu može se kumulirati za pokriće istih opravdanih troškova sa sredstvima drugih davalaca državne pomoći, ali s tim da zajedno ne smiju preći maksimalnu visinu državne pomoći.

OCJENA POMOĆI

Na osnovu gore navedenog, Komisija za kontrolu državne pomoći je zaključila da mjere sadržane u Godišnjem planu rada IRF-a za 2017. godinu ispunjavaju kriterijume iz Pravilnika, Prilog 7a - Regulatorna Komisije EU(br. 651/2014 od 17. juna 2014. godine o proglašavanju određenih kategorija pomoći spojivim sa unutrašnjim tržištem u primjeni čl. 107 i 108. Ugovora.

U dijelu koji se odnosi na kratkoročne kredite kojim će se financirati tekuća aktivnost i likvidnost preduzeća, Komisija smatra da se ***isti mogu dodijeliti samo u skladu sa de minimis pravilima državne pomoći***, odnosno pomoć dodijeljena jednom privrednom društvu tokom perioda od tri fiskalne godine ne smije preći iznos od 200.000,00 eura, u skladu sa Pravilnikom, Prilog 7 - Uredba Komisije (EU), br.1470/2013 od 18. decembra 2013. godine o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći male vrijednosti.

Realizacija kreditnih linija Godišnjeg plana - ***Kreditni za infrastrukturne projekte/projekte vodosnabdijevanja, projekte zaštite životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije, mora biti predmet posebne ocjene Komisije za kontrolu državne pomoći za svaki infrastrukturni projekat za koji IRF bude opredijelio sredstva.***

U dijelu programa realizacije projekta Valorizacija skijališta „Savin kuk“, isti takođe treba poslati Komisiji na ocjenu usklađenosti sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Realizacija navedenih projekata, u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći, moguća je jedino uz poštovanja principa kumulacije, odnosno pokriće istih opravdanih troškova iz svih izvora moguće je do maksimalno dozvoljenog intenziteta državne pomoći.

Ukazujemo da se Komisija za kontrolu državne pomoći nije izjasnila u dijelu programa koji se odnosi na oblast poljoprivrede, jer u skladu sa članom 1 stav 2 Zakona, ovaj zakon se ne primjenjuje za namjene podsticaja razvoja poljoprivrede i ribarstva.

Imajući u vidu navedeno odlučeno je kao u dispozitivu rješenja.

PRAVNA POUKA: Ovo Rješenje je konačno u upravnom postupku i protiv njega nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom kod Upravnog suda u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.

PREDSJEDNIK KOMISIJE,
Mitar Bajčeta